

Sylvi Listhaug
Parlamentarisk leder Fremskrittspartiet

Vår ref.:

Deres ref.:

Dato:

2.12.2021

Spørsmål angående håndtering av pendlerboligsaker

Jeg viser til brev fra Fremskrittspartiets parlamentariske leder 29. november 2021 med oppfølgende spørsmål til mitt brev 24. november 2021, som var svar på brev 22. november 2021.

1. Vurderinger som er gjort (svarbrevets pkt. 1)

1.1 Har direktøren konkludert med at det ikke er rettslig grunnlag for å fremme krav om tilbakebetaling for enkeltrepresentanter?

I siste setning i annet avsnitt under punkt 1 (på side 2) i mitt svarbrev 22. november 2021 opplyses det at Stortingets administrasjon «så langt» ikke har fremmet tilbakebetalingskrav overfor enkeltrepresentanter. Jeg vil imidlertid ikke utelukke at det kan bli aktuelt å fremme økonomiske krav, dersom videre undersøkelser som ledd i politiets etterforskning eller de undersøkelsene som er varslet fra Riksrevisjonen, avdekker forhold som kan gi grunnlag for det. I lys av at politiet har igangsatt etterforskning av sakskomplekset, finner jeg det ikke riktig å kommentere denne problemstillingen ytterligere så lenge etterforskningen pågår.

1.2 Er det foretatt en konkret vurdering av dette i hver enkelt sak, eller er dette en generell konklusjon for hele sakskomplekset?

Det ovenstående gir uttrykk for en generell vurdering for hele sakskomplekset. Jeg finner det i lys av den iverksatte etterforskningen ikke riktig å uttale meg om enkeltsaker vedrørende dette.

1.3 Hvem har foretatt den juridiske vurderingen av dette spørsmålet? Det bes om at denne vurderingen fremlegges.

Vurderingene knyttet til dette er jeg ansvarlig for. Vurderingene ble gjort på grunnlag av interne vurderinger av det aktuelle regelverket, fremstillinger jeg har fått fra brukere av ordningen og en gjennomgang av vår informasjon og veiledning til representantene i denne saken. Det er ikke gjort en egen skriftlig juridisk vurdering av dette, selv om det har vært faglige diskusjoner av regelverket, herunder vurderinger om at regelverket med fordel kunne vært tydeligere.

1.4 I hvor stor utstrekning har direktøren kompetanse til å forplikte Stortinget økonomisk, herunder ved å frafalle et tilbakebetalingskrav mot enkeltrepresentanter som har mottatt en uberettiget ytelse?

De uttalelser jeg har gitt om saken kan klart ikke oppfattes slik at de forplikter Stortinget eller Stortingets administrasjon til å frafalle eventuelle tilbakebetalingskrav dersom det skulle vise seg å være grunnlag for dette. De aktuelle uttalelsene er uttrykk for hvordan jeg har vurdert situasjonen på bakgrunn av de opplysninger som var kjent på det tidspunktet.

I tillegg vil jeg nevne at i tilfeller der det er fastslått at det foreligger et rettslig krav på vegne av staten, er det gitt regler om hvem som har kompetanse til å frafalle slike krav. Stortingets administrasjon er underlagt et økonomiregelverk vedtatt av Stortingets presidentskap 13. desember 2012, senest endret 1. januar 2020. Dette er basert på regelverket for økonomistyring i staten, med enkelte tilpasninger. Det følger av økonomiregelverket at ettergivelse av statlige krav som utgangspunkt krever hjemmel i stortingsvedtak. Dersom det ikke er gitt en generell hjemmel i lov eller plenarvedtak, skal spørsmålet om ettergivelse forelegges Stortinget som egen sak. I mindre saker kan presidentskapet samtykke i at krav ettergis.

Jeg har på denne bakgrunn vanskelig for å se at uttalelser jeg som direktør har gitt så langt skulle kunne forplikte Stortinget eller Stortingets administrasjon til ikke å fremme et økonomisk krav.

1.5 Hvis dette regelverket er vurdert å være utilstrekkelig, hvorfor er det ikke tatt initiativ til å endre det?

Det er først denne høsten at problemstillinger knyttet til en eventuell tilbakebetaling av urettmessig tilståtte ytelser i pendlerboligordningen har oppstått i praksis. Det har derfor ut fra det jeg har hatt kunnskap om, ikke vært noen direkte foranledning til å prioritere et arbeid med tydeligere regler om dette. Gjeldende regelverk er vedtatt av Stortingets presidentskap, og var frem til 2017 forvaltet av Stortingets boligkomité. Som det fremgår av mitt brev 24. november, må jeg som direktør foreta prioriteringer ut fra tilgjengelige ressurser, risiko og vesentlighet, basert på den foreliggende kunnskap. Jeg skulle selvsagt ønske at jeg hadde hatt den kunnskapen jeg har i dag på et tidligere tidspunkt, slik at dette kunne vært tatt tak i tidligere ved å fremme forslag for presidentskapet om en helhetlig gjennomgang av denne ordningen.

Jeg vil i denne forbindelse vise til at etter at de første sakene knyttet til pendlerboligene hadde blitt kjent i mediene på sensommeren 2021, fremmet administrasjonen raskt forslag for presidentskapet om å sette i gang en ekstern gjennomgang av pendlerboligordningen og regelverket knyttet til denne. Som følge av dette, besluttet presidentskapet allerede 9. september 2021 at det skulle foretas en gjennomgang av ordningen.

1.6 Hvis dette regelverket er vurdert å være utilstrekkelig, hvorfor er ikke en revisjon av regelverket en del av mandatet for den eksterne gjennomgangen som skal foretas?

Det følger av mandatet for Utvalget til å gjennomgå pendlerboligordningen at utvalget skal gjennomgå «reglene for ordningen med pendlerboliger for stortingsrepresentanter, herunder vilkår for tildeling, krav til rapportering og kontroll». Videre heter det i mandatet at:

«Det skal foretas en full gjennomgang av gjeldende regler, retningslinjer og praksis, og dessuten vurderes hva som er hensiktsmessige former for regulering og forankring av ordningen for fremtiden. Herunder skal gjennomgangen vurdere om det er behov for særregler i lov eller forskrift for Stortingets pendlerboligordning.»

Det er også presisert i mandatet at utvalget skal vurdere «hvordan kontroll med ordningen bør utformes, både når det gjelder dens regler og intensjon.»

Jeg mener det fremgår tydelig av dette at en revisjon av regelverket er en sentral del av den gjennomgangen og utredningen som skal foretas, og at det ligger innenfor utvalgets mandat å fremme forslag om regler om kontroll og eventuelle sanksjoner, som krav om tilbakebetaling.

1.7 Er det på bakgrunn av det som har fremkommet den siste tiden, aktuelt å utvide mandatet til også omfatte revisjon av gjeldende regelverk?

Mandatet omfatter en revisjon av gjeldende regelverk, jf. svaret under punkt 1.6 ovenfor.

2. Retningslinjene for tildeling og kommunikasjon med representantene om disse (svarebrevets pkt. 4)

2.1 Dersom man er av den oppfatning at regelverket er så klart og har blitt kommunisert på en så god måte som det gis uttrykk for i brevet av 24.11.21, hvorfor har direktøren tidligere kommunisert at det foreligger omstendigheter som gjør misforståelsen av regelverket unnskyldelig?

Som det er redegjort for i mitt brev 24. november 2021, har administrasjonen ikke vært i tvil om hvordan retningslinjene for tildeling av pendlerboliger har vært å forstå etter at de ble endret i 2006. De tilbakemeldingene jeg har fått fra brukere av ordningen viser imidlertid at ikke alle brukere har vært av samme oppfatning. Jeg ser også – på bakgrunn av de tilbakemeldinger jeg har fått om dette – at den språklige utformingen av retningslinjene som ble vedtatt i 2006 etter forslag fra boligkomiteen, med fordel kunne ha vært tydeligere.

2.2 Hvilken betydning mener direktøren at kommunikasjon av regelverket har for vurderingen av om reglene kan ha fremstått som uklare for den enkelte representant?

Som nevnt i mitt brev 24. november, erkjenner jeg at veiledningen og informasjonen til representantene om vilkårene for tildeling kunne ha vært bedre. Stortingets administrasjon kunne vært mer aktive når det gjelder å forklare hvordan vilkårene for å få tildelt pendlerbolig er å forstå.

Samtidig vil jeg igjen presisere at det er den enkelte representant som må godtgjøre at de har behov for pendlerbolig, og melde fra om endringer i sin bosituasjon. Det ligger i dette også et ansvar for å sette seg inn i og forsikre seg om at de har forstått reglene som ligger til grunn for ordningen.

3. En parallell til folketrygdloven

Hvordan vurderer direktøren at det påvirker allmennhetenes tillit til Stortinget som institusjon, at det er en langt mildere norm for når krav om tilbakebetaling fremmes overfor en stortingsrepresentant som uberettiget har mottatt en ytelse, enn hva som er tilfelle der trygdemottaker har mottatt en uberettiget ytelse?

Generelt mener jeg at likhet for loven er et svært viktig prinsipp. Som direktør for Stortingets administrasjon må jeg imidlertid forholde meg til det regelverk som Stortinget eller Stortingets presidentskap har vedtatt og som til enhver tid gjelder for de ordninger administrasjonen forvalter. Representantens ordninger har i stor grad vært basert på tillit, og de ulike regelverkene har i ulik grad vært preget av dette.

I lys av den siste tids hendelser, vil jeg sørge for at administrasjonen fremover tar en enda tydeligere faglig rolle overfor presidentskapet i det arbeidet som ligger foran oss med å få på plass et bedre regelverk for de ulike ordningene, og en bedre forvaltning og kontroll.

Med hilsen

Marianne Andreassen
direktør